

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART JÕGEVA VALD

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

TAL
TECH

KLIIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	JÕGEVA VALD
TEEKAARDI KOOSTAJAD	Taimi Eesmäe, Triin Pärsim
TOIMETAJAD	Niina Dulova, Kristjan Piirimäe
KOOSTAMISE PERIOOD	3. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajanduslane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III TEGEVUSKAVA	7
IV KOOSTÖÖ	8
LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS.....	9
LISA 2. ARENGU INDIKAATORID	10

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

OMAVALITSUSE KITSASKOHAD, MIDA VÕIKS LAHENDADA RINGMAJANDUSE ABIL

Allpool on loetletud mõned probleemid, mida võiks lahendada ringmajanduse abil:

- Hetkel kogume jäätmeid, kuid vald ise korduv- ja taaskasutust ei paku;
- jäätmete sorteerimise korrektsus.

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- Ringmajandusalane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine(jäätmejaama laiendamine koos taaskasutusala (katusealune), mis hetkel Jõgeva jäätmejaamas puudub).

ÄRIMUDELITE ARENDUSE JA KOOSTÖÖ TEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- Koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil (kuna valla eelarve on piiratud võimalustega - toetused on oodatud).

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

- Oleme aastaid panustanud jäätmejaama ja piirkondlike jäätmekogumispunktide toimimisse. Vallas toimib väga hästi korraldatud jäätmevedu.
- Taastuenergeetika edendamine. Suurte taastuenergeetika alade planeerimine on takistatud seoses sellega, et põhivõrguga liitumine on keeruline.
- Jõgeva valla kohta on tehtud biomassi kasutamise uuring (TalTech).

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes

- Keskkonnahoidlike riigihangete edendamine vastavalt seadusandluse muutumisele;
- avalike hoonete ja tee-ehituse rohehanked.

Jäätmemajanduse edendamine

- Nutikad prügikastid.
- Ehitus- ja lammutusjäätmete müügiplatvorm. Kõigil ettevõtetel võiks olla võimalus tootmise käigus tekkivatest jääkidest teada anda.
- Piirkondlikud jäätmekäitlustehased (sh biogaasi tootmine).
- Jäätmejaama või –keskuse (koos taaskasutusala) laiendamine ringmajanduse otstarbel.

Keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes

Rohelise Kontori sertifikaat

Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine

- Bioenergia ressursside ja kasutuspotentsiaali kaardistamine ja rakendamine;
- toidujäätmetest, reoveemudast jm allikatest energia tootmine;
- taastuvenergeetika edendamine (väiksed päikesepargid).

Koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel

- Ringmajandusürituste (temaatilised seminarid, laadad jm) korraldamine;
- ringmajanduskeskused, parandustöökojad ja/või uuskasutuskeskused;
- maakondlikud ettevõtjatele suunatud infopäevad sh ringmajandus, toetusmeetmed, seadusandluse muudatused, uued probleemid ja võimalused jm.

Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil

Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

- Ringmajanduse kompetentsikeskus (riiklik/piirkondlik/KOV-i piires);
- ringmajanduse kohalik või piirkondlik toetusmeede;
- investeerimistoetused ringmajanduse edendamiseks.

III TEGEVUSKAVA

Keskkonnaga seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Ringmajandusalane teavitustegevus	Pidev riigiülesanne, eriti kui õigusruum muutub.	Pidev
Jäätmemajanduse edendamine	Jäätmejaama laiendamine koos taaskasutuselaga (katusealune), mis hetkel Jõgeva jäätmejaamas puudub. Nutikad prügikastid, ehitus- ja lammutusjätmete müügiplatvorm, piirkondlikud jäätmekäitlustehased.	5 a jooksul
Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes	Avalike hoonete ja teehituse rohehanked.	Osaliselt toimib, peab veel vaeva nägema. Võiks käivituda aasta jooksul.
Keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes		5 a jooksul
Rohelise Kontori sertifikaat		Ootame KIK toetust.

Äri- ja koostöömudelitega seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine	Bioenergia ressursside ja kasutuspotentsiaali kaardistamine.	
Koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel	Ringmajandusürituste (temaatilised seminarid, laadad jm) korraldamine.	
Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil	Ringmajanduskeskused/ parandustöökojad/ uuskasutuskeskused.	
Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine	Ringmajanduse kohalik või piirkondlik toetusmeede.	

Uuringud või analüüsid, mida on ringmajanduse valdkonnas vaja läbi viia:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Jõgeva valla segaolmejäätmete uuring	Soovime teada kas ikka sorteeritakse.	2 a jooksul

IV KOOSTÖÖ

RINGMAJANDUSE ALANE KOOSTÖÖ OMAVALITSUSE TERRITOORIUMIL

- KÜ, TVO, ETO, Pakendiringlus, EES-Ringlus, Rehviringlus, Elektroonikaromu, Epler&Lorenz, EKKT, Ekovir, Uuskasutuskeskus jne.

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

- Praktikas puudub, aga maakonna arengustrateegias ja kliima-ja energiakavas on võimalikud koostöökohad kirjas.
- Ringmajanduslikud müügiplatvormid võiksid olla osade tootegruppide osas maakondlikud või vallapõhised.

RINGMAJANDUSE ALANE RIIGI TASANDI JA RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

- Peamiseks koostöö- ja kompetentsikeskuseks Jõgevamaa valdade jaoks võiks olla Tartu.
- Koolitused, KIK toetused (kogumisring).

LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS

ETTEPANEKUD RIIGILE, ET OMAVALITSUSE TÖÖ RINGMAJANDUSE ARENDAMISEL OLEKS TÕHUSAM

- Rohkem toetusi kogumisringide korraldamiseks, jäätmejaamade kaasajastamiseks ning laiendamiseks.

ETTEPANEKUD PUUDUVATE VÕI MUUTMIST VAJAVATE ÕIGUSAKTIDE OSAS

- Jäätmeseaduse § 69 lg 5: kinnistul ei ole aasta kestel elatud või kinnistut ei ole kasutatud (nt kui niidetakse muru, on ka kasutamine, aga jäätmeid ei teki?).
- Tõhustama järelevalvet, mida ja kas viiakse ikka õiged kogused prügimägedesse.

LISA 2. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOV-i kehtiv jäätmekava?

Edasijõudnu - jäätmekavas on seatud mõõdetavad arengueesmärgid jäätmete liigiti kogumise kohta, mõeldud läbi, kuidas kaasatakse protsessi inimesi ning kuidas tõsta elanike teadlikkust.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Baastase - jäätmehoolduseeskirjas on sätestatud, et liigiti korraldatud jäätmeveo raames kogutakse vanapaberit ja biojätmeid.

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOV-is on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register?

Edasijõudnu - veebipõhine register.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOV territooriumilt?

Edasijõudnu - lepingud taaskasutusorganisatsioonidega on uuendatud/sõlmitud viimase viie aasta jooksul.

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Baastase - on kehtestatud nõuded jäätmeveo raames kogutud jäätmete edasiseks käitlemiseks.

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Eeskujulik - on olemas pakendite kohtkogumine.

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Edasijõudnu - korraldatud jäätmeveo raames kogutakse jäätmed vähemalt kolmes jäätmeliigis: segaolme, paber- ja biojätmed.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

Baastase - vähemalt kolmel päeval nädalas sh ühel puhkepäeval. Kokku vähemalt 24 tundi.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Edasijõudnu - jäätmejaam võtab vastu ehitusjätmeid.

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakkujatest?

Baastase - Omavalitsuse veebilehel või viitena jäätmevedaja kodulehele on leitavad hinnainfo ja asukohad, kus saab liigiti kogutud jäätmeid üle anda.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuenergiaalasid?

Puudulik.

3. RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Baastase – pakutakse jäätmehooldusalast nõustamist ja viiakse läbi teavitamist.